

Sygn. akt IV U 319/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2020r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	sekr. sądowy Monika Świątek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 marca 2020r. w S.

odwołania C. K.

od decyzji Dyrektora Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W.

z dnia (...) Nr (...)

w sprawie C. K.

przeciwko Dyrektorowi Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W.

o wysokość renty rodzinnej

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że wysokość renty rodzinnej przysługującej C. K. na dzień (...) roku wynosi (...) zł brutto miesięcznie.

Sygn. akt: IV U 319/19 **UZASADNIENIE**

Decyzją z (...)Dyrektor Biura Emerytalnego Służby Więziennej, działając na podstawie art.24a ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji nr(...), od dnia (...) ponownie ustalił wysokość renty rodzinnej C. K. na kwotę (...) złotych brutto, nie licząc przysługujących ubezpieczonej dodatku pielęgnacyjnego, dodatku kompensacyjnego i ryczałtu energetycznego. Do decyzji załączono jako jej integralną część Informację IPN nr(...) z(...) o przebiegu służby męża ubezpieczonej M. K. (1), z której to informacji wynika, że na podstawie art.13a ust.1 ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) na podstawie posiadanych akt osobowych ustalono, że M. K. (1) w okresie od (...) pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art.13 b w/w ustawy (decyzja organu emerytalnego z (...)o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej SW wraz z informacją IPN nr (...) o przebiegu służby z (...) k.2-4 akt organu emerytalnego).

Odwołanie od w/w decyzji z 31 sierpnia 2017r. ustalającej od(...)wysokość renty rodzinnej po M. K. (1), złożyła ubezpieczona M. K. (2) zaskarżając ją w całości. Ubezpieczona zarzuciła powyższej decyzji:

1. błąd w ustaleniach faktycznych odnoszących się do przebiegu służby zmarłego M. K. (1) polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że M. K. (1) pełnił służbę na rzecz państwa totalitarnego,
2. naruszenie przepisu art.13a w związku z art.24a ust.3 ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym Policji (...) poprzez ustalenie wysokości przysługującej ubezpieczonej renty rodzinnej na podstawie wadliwie sporządzonej informacji o przebiegu służby nr (...) z (...) z Instytutu pamięci Narodowej pozbawionej informacji, o której mowa w art.13a ust.4 pkt 3 w/w ustawy,
3. naruszenie przepisu art.2 Konstytucji RP polegające na arbitralnym, represyjnym i uwarunkowanym względami politycznymi obniżeniu przysługującego jej świadczenia, co narusza zasadę ochrony praw nabytych, zasadę niedziałania prawa wstecz, a także zasadę sprawiedliwości społecznej i zaufania obywatela do demokratycznego państwa prawa,
4. naruszenie przepisu art.30 oraz art.47 Konstytucji RP w związku z art.8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950r. poprzez bezpodstawne uznanie służby M. K. (1) w Straży Więziennej za służbę na rzecz totalitarnego państwa zrównując ją z bezprawnymi i naruszającymi prawa człowieka działaniami niektórych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa PRL czym naruszono jej godność, a także cześć i dobre imię jej zmarłego męża,
5. naruszenie przepisu art.67 ust.1 w związku z art.31 ust.3 Konstytucji poprzez arbitralne, represyjne, i uwarunkowane względami politycznymi obniżenie przysługującej jej renty rodzinnej w sposób pozbawiający ją niezbędnego zabezpieczenia społecznego,
6. naruszenie przepisu art.32 w związku z art.64 Konstytucji w związku z art.14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez dyskryminujące, niczym nieuzasadnione ograniczenie wysokości renty rodzinnej przysługującej ubezpieczonej po mężu, w sytuacji, gdy swoje świadczenia zachowali w niezminionej wysokości członkowie rodzin zmarłych funkcjonariuszy innych niż Służba Więzienna jednostek mundurowych, jak przykładowo Milicja Obywatelska,
7. naruszenie przepisu art.45 ust.1 w związku z art.10 ust.1 i 2 Konstytucji RP oraz art.42 ust.1 i 3 Konstytucji RP w związku z art.6 ust.2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegające na zastosowaniu wobec niej represji ekonomicznej bez wykazania winy M. K. (1) i jego działań na rzecz aparatu represji PRL oraz poprzez zastąpienie przez władzę ustawodawczą władzy sądowniczej i odwrócenie zasady domniemania niewinności przez automatyczne uznanie wszystkich funkcjonariuszy będących w służbie w jednostkach wymienionych w art.13a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) za winnych działań zasługujących na penalizację.

Wskazując na powyższe ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie jej renty rodzinnej w dotychczasowej wysokości ,tj. w kwocie (...) złotych miesięcznie, dodatku pielęgnacyjnego w kwocie (...) złotych, dodatku kompensacyjnego w kwocie (...) złotych oraz ryczałtu energetycznego w kwocie (...)złoty wraz z odsetkami ustawowymi obliczonymi od wypłaconych z opóźnieniem świadczeń (odwołanie wraz z załącznikami (...) akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy – Dyrektor Biura Emerytalnego Służby Więziennej wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu stanowiska organ emerytalny wskazał, że zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art.24a ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz na podstawie uzyskanej z Instytutu Pamięci Narodowej informacji z(...) o przebiegu służby M. K. (1), z której wynika, że M. K. (1) w okresie od (...) do (...)pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art.13b powyższej ustawy. Wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy nie popełnił zatem żadnego błędu. Wydał ją na podstawie zgromadzonych dokumentów i działając w oparciu o obowiązujące przepisy rangi ustawowej. Nadto wskazano, że zgodnie z art.190 Konstytucji RP istnieje domniemanie konstytucyjności

ustawy, które może zostać uchylone jedynie w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o utracie mocy obowiązującej aktu normatywnego, którym w niniejszej sprawie jest przepis art.24a w/w ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.25-28 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona C. K. (lat (...)) jest wdową po M. K. (1). Ubezpieczona uprawniona jest do renty rodzinnej po mężu – byłym funkcjonariuszu Służby Więziennej w trybie przepisów ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (zwanej dalej ustawą emerytalną).

Decyzją z (...)o waloryzacji renty, organ emerytalny ,tj. Dyrektor Biura Emerytalnego Służby Więziennej, ustalił że od (...) wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej wynosi (...)złotych brutto miesięcznie, przy czym do renty rodzinnej przysługuje dodatek pielęgnacyjny w kwocie (...) złotych, dodatek kompensacyjny w kwocie (...)złotych oraz ryczałt energetyczny w kwocie (...) złotych (decyzja z (...)o waloryzacji renty rodzinnej (...) akt rentowych).

W dniu (...) organ emerytalny wydał zaskarżoną decyzję, w której na nowo ustalił wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej poczynając od (...).Przedmiotowa decyzja wydana została na podstawie art.24a w/w ustawy emerytalnej oraz na podstawie informacji IPN nr (...) z której wynika, że M. K. (1) w okresie od (...)do (...) pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art.13b w/w ustawy emerytalnej. W oparciu o powyższe dane od (...)organ emerytalny obniżył wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej z kwoty (...) złotych (po waloryzacji od (...)) do kwoty (...) złotych brutto miesięcznie. Zgodnie z pkt 1 zaskarżonej decyzji nowa wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej ustalona została w ten sposób, że najpierw ustalono, iż wysokość emerytury zmarłego M. K. (1) - z uwzględnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa - wynosi (...) złotych, przy czym z uwagi na to, że w/w świadczenie jest wyższe od przeciętnej emerytury, jego wysokość obniżona została do kwoty (...)złotych, a następnie wskazano, że wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej obliczona jako 85% świadczenia zmarłego wynosi(...) złotych, a po obniżeniu do kwoty przeciętnej renty rodzinnej, wynosi (...)złotych brutto miesięcznie, nie licząc nadal przysługujących ubezpieczonej dodatku pielęgnacyjnego, dodatku kompensacyjnego i ryczałtu energetycznego (pkt 1-3 zaskarżonej decyzji z (...) o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej ubezpieczonej k.4 akt rentowych).

Podstawa obniżenia renty rodzinnej po funkcjonariuszu Służby Więziennej (i funkcjonariuszach innych służb) wynika z nowelizacji od 1 października 2017r. w/w ustawy emerytalnej i wprowadzenia do niej art.13b, w którym wskazano na służbę na rzecz totalitarnego państwa przypadającą w okresie od 22 lipca 1944r. do 31 lipca 1990r. pełnioną w wymienionych enumeratywnie instytucjach i formacjach i dalej wprowadzenia art.15c i art.22a, w których wskazano mechanizm obniżenia wysokości odpowiednio emerytury i renty inwalidzkiej oraz art.24a ustawy, w którym wskazano mechanizm obniżenia renty rodzinnej w przypadku ustalenia, że dana osoba – emeryt lub rencista oraz osoba, po której przysługuje prawo do renty rodzinnej, pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa. W przypadku M. K. (1) – jak już wskazano – Instytut Pamięci Narodowej w informacji nr (...)sporządzonej w dniu (...) ustalił, że wymieniony pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art.13b ustawy emerytalnej w okresie od (...)do (...) (informacja IPN nr (...) k.2 akt rentowych).

M. K. (1) w okresie od (...)do(...) pełnił służbę na stanowisku wartownika Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w S.. Następnie, od (...)pozostawał w dyspozycji Departamentu Więziennictwa i Obozów. W okresie od (...) M. K. (1) pełnił obowiązki kierownika w Dziale Specjalnym Więzienia w S., a w okresie od (...)obowiązki kierownika w Dziale Specjalnym Więzienia w B.. Dalej, w okresie od (...) M. K. (1) pełnił służbę na stanowisku kierownika Działu Bezpieczeństwa Ośrodka Pracy Więźniów w K.-Z.. Następnie, w okresie od (...) M. K. (1) ponownie pełnił służbę w

Dziale Specjalnym Więzienia w S., tym razem na stanowisku referenta. W okresie od 1 maja 1953r. do 14 sierpnia 1953r. M. K. (1) pełnił służbę na stanowisku referenta w Dziale Gospodarczym Więzienia w S., a w okresie od (...) na stanowisku zbrojomistrza Działu Gospodarczego Więzienia w S.. Całość służby M. K. (1) przypadająca w w/w okresie objętym informacją IPN nr (...) ,tj. w okresie od(...) została zakwalifikowana przez Instytut Pamięci Narodowej jako okres służby na rzecz totalitarnego państwa na podstawie art.13b ust.1 pkt 4 w/w ustawy emerytalnej – służba więzienna podlegała w tym okresie Ministerstwu Bezpieczeństwa Publicznego, o którym mowa w art.13b ust.1 pkt 2 przedmiotowej ustawy emerytalnej (informacja Instytutu Pamięci Narodowej z (...))wraz z wykazem przebiegu służby M. K. (1) od (...)i kartami ewidencyjnymi M. K. (1) k.83-88 akt sprawy).

M. K. (1) rozpoczął służbę z dniem (...)na stanowisku wartownika w Powiatowym Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego w S.. Następnie, po ukończeniu kursu dla funkcjonariuszy Straży Więziennej, Departament Więziennictwa i Obozów Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego od (...) oddelegował M. K. (1) do służby w charakterze funkcjonariusza służby więziennej (karta ewidencyjna M. K. (1) k.87 akt sprawy). Jak wynika z przedstawionego wyżej przebiegu służby M. K. (1) w okresie od (...). M. K. (1) pełnił służbę w kilku jednostkach penitencjarnych ,tj. w Więzieniu w S., w Więzieniu w B., w Więzieniu w K.-Z. i ponownie w Więzieniu w S., przy czym przez większość tego okresu ,tj. od (...)na stanowisku kierowniczym – jako kierownik działu specjalnego lub działu bezpieczeństwa (przebieg służby M. K. (1) k.84 akt sprawy). Z akt osobowych M. K. (1) wynika, że M. K. (1) domagał się do swoich przełożonych zwolnienia go ze służby, a co najmniej zdjęcia ze stanowiska kierowniczego, nadto przełożeni odnotowywali, że M. K. (1) nie przykładła większej wagi do pracy w organach bezpieczeństwa i jest do niej ustosunkowany niechętnie (dokument „Charakterystyka” dot. M. K. (1) sporządzona w dniu (...)przez Naczelnika Więzienia w B. k.59 akt osobowych M. K. (1) – zwanych dalej aktami osobowymi, dokument „Charakterystyka” dot. M. K. (1) sporządzona w dniu (...)przez Komendanta Ośrodka Pracy Więźniów w K.-Załężu (...) akt osobowych, dokument „Charakterystyka” dot. M. K. (1) sporządzona w dniu (...) przez Komendanta Ośrodka Pracy Więźniów w K.-Załężu (...) akt osobowych). W aktach osobowych M. K. (1) znajdują się raporty M. K. (1) kierowane do Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego Departamentu Więziennictwa, w których wnosi o zwolnienie go ze służby w organach bezpieczeństwa lub przeniesienie do innego rodzaju pracy wskazując, że rozważa samowolne porzucenie pracy. W uzasadnieniu swoich wniosków wskazywał m.in. na oddalenie od rodziny oraz warunki mieszkaniowo-bytowe (raport M. K. (1) z (...) k.63 akt osobowych, raport M. K. (1) z (...)akt osobowych, raport M. K. (1) z 20 sierpnia 1951r. k.68 akt osobowych, raport M. K. (1) z (...)k.70 akt osobowych). W wyjaśnieniu z (...) do ostatniego z wymienionych raportów M. K. (1) ,tj. do raportu z (...)Naczelnik Wydziału Personalnego Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego kierując swoje wyjaśnienie do „Szefa Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego” wskazał, że argumentacja M. K. (1) za zwolnieniem go z organów bezpieczeństwa państwa odwołująca się do warunków zatrudnienia, w tym warunków mieszkaniowych jest nieprawdziwa i że tak naprawdę M. K. (1) chodzi o zwolnienie ze służby, gdyż nie chce on pracować w organach bezpieczeństwa publicznego oraz że opuszcza się w pracy dążąc do zwolnienia ze służby. Wskazując na powyższe autor wyjaśnienia wskazał, że brak jest podstaw do zwolnienia M. K. (1) ze służby, a za opuszczanie się w pracy i pisanie niezgodnych z prawdą raportów wskazane jest wyciągnięcie wobec niego jak najdalej idących konsekwencji (wyjaśnienie Naczelnika Wydziału Personalnego Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego z (...)do raportu M. K. (1)(...)o zwolnienie go ze służby w organach bezpieczeństwa publicznego k.71 akt osobowych).

W okresowo sporządzanych „Charakterystykach” dot. M. K. (1), przełożeni wskazywali, że M. K. (1) w odniesieniu do więźniów odnosi się zgodnie z regulaminem i nie poniża godności osobistej więźniów (dokument pt. „Charakterystyka” z (...))

M. K. (1) został zwolniony ze służby w Służbie Więziennej z dniem (...)wobec uznania za trwale niezdolnego do służby (decyzja personalna z(...) o zwolnieniu M. K. (1) ze służby k.136 akt osobowych)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej C. K. okazało się uzasadnione i skutkowało zmianą decyzji z (...) o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej przysługującej ubezpieczonej po M. K. (1) od (...) poprzez ustalenie wysokości tego

świadczenia z pominięciem regulacji art.24a ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Tak ustalona wysokość renty rodzinnej na dzień (...) wynosi (...) złotych brutto miesięcznie. Jest to wysokość renty ustalona od (...) na mocy decyzji organu emerytalnego z (...) o waloryzacji renty rodzinnej, przy czym jest to kwota renty bez dodatku pielęgnacyjnego, dodatku kompensacyjnego i ryczałtu energetycznego, co do których prawo ubezpieczonej nie jest przez organ emerytalny kwestionowane (vide: decyzja z (...) o waloryzacji renty rodzinnej k.1 akt rentowych i zaskarżona decyzja z (...) o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej k.4 akt rentowych).

Jak już wskazano zaskarżona decyzja z (...) o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej ubezpieczonej wydana została w oparciu o regulację art.24a ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (zwanej dalej ustawą emerytalną) wprowadzoną do tejże ustawy na mocy ustawy nowelizującej z 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym (...) Dz.U. z 2016r., poz.2270. Wskazany przepis art.24a ustawy emerytalnej w ust.1 przewiduje, że w przypadku renty rodzinnej przysługującej po osobie, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art.13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999r., renta rodzinna przysługuje na zasadach określonych w art.24, z zastrzeżeniem, iż wysokość renty rodzinnej ustala się na podstawie świadczenia, które przysługiwało lub przysługiwałoby zmarłemu, z uwzględnieniem przepisów art.15c lub art.22a. W ustępie 2 przepisu art.24a przewidziano natomiast, że wysokość renty rodzinnej, ustalonej zgodnie z ust.1 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej renty rodzinnej wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustalonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Z kolei w ustępie 3 art.24a wskazano, iż w celu ustalenia wysokości renty rodzinnej, zgodnie z ust.1 i 2, organ emerytalny występuje do Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o sporządzenie informacji, o której mowa w art.13a ust.1, a zatem informacji o przebiegu służby określonego funkcjonariusza na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art.13b. Przepis art.13b, do którego odwołuje się powyższa regulacja również został wprowadzony do ustawy emerytalnej na mocy ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2016r. W przepisie tym ustawodawca wskazał, że za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się służbę pełnioną w okresie od 22 lipca 1944r. do 31 lipca 1990r. w enumeratywnie wymienionych cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach. Przyjmując powyższe regulacje oraz informację Instytutu Pamięi Narodowej udzieloną w trybie art.13a ust.1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którą M. K. (1) pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w okresie od (...) i ze służby tej zwolniony został przed dniem (...) organ emerytalny od (...) ustalił wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej po M. K. (1) w wysokości (...) złotych brutto miesięcznie, tj. obniżając jej wysokość w porównaniu do stanu sprzed (...) wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej wynosiła 3 654,29 złotych brutto miesięcznie. Wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej od (...) ustalona została – jak wskazano wyżej – wg reguł określonych w dodanym do ustawy emerytalnej art.24a ust.1 i ust.2, a zatem w pierwszej kolejności organ emerytalny na podstawie art.15c ust.1 i 3 ustawy emerytalnej - do którego odsyła art.24 ust.1 ustawy - na nowo ustalił wysokość emerytury M. K. (1) w ten sposób, że obliczył ją jako 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art.13b, a zatem z pominięciem 10 lat i 3 miesięcy służby przypadającej na czas od (...) oraz jako 2,6% podstawy wymiaru za każdy kolejny rok służby lub okresów równorzędnych, o których mowa w art.13 ust.1 pkt 1, 1a oraz 2-4 ustawy, co dało kwotę (...) złotych, a następnie ograniczył wysokość tak obliczonej emerytury zmarłego M. K. (1) do kwoty przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, tj. do kwoty (...) złotych. Następnie, przyjmując, że wysokość renty rodzinnej dla 1 osoby uprawnionej wynosi 85% świadczenia zmarłego, organ emerytalny ustalił, że wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej po M. K. (1) wynosi (...) złotych (85% z kwoty (...) złotych), a po obniżeniu – w myśl ustępu 2 art.24a ustawy - do przeciętnej renty rodzinnej wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynosi (...) złotych brutto miesięcznie (vide: zaskarżona decyzja z (...) k.4 akt rentowych).

W odwołaniu od decyzji z (...) o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej ubezpieczona zarzuciła teźże decyzji naruszenie przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak również Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Organ emerytalny w odpowiedzi na powyższe zarzuty wskazał, że przedmiotowa decyzja została wydana w oparciu o obowiązujące przepisy rangi ustawy, która to ustawa korzysta z domniemania zgodności z Konstytucją RP, a domniemanie to może być obalone jedynie w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o utracie mocy obowiązującej aktu normatywnego, w tym przypadku przepisu art.24a ustawy emerytalnej.

Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że organ emerytalny niezasadnie odmawia sądowi powszechnemu prawa do oceny zgodności z Konstytucją stosowanych przepisów w indywidualnej sprawie, jaką jest sprawa z odwołania ubezpieczonej. Wbrew stanowisku organu emerytalnego sąd powszechny jest uprawniony do zbadania zgodności zastosowanych w niniejszej sprawie przepisów z Konstytucją i takie uprawnienie nie narusza kompetencji Trybunału Konstytucyjnego, o których stanowi art.188 Konstytucji RP. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie zgodności danej ustawy z Konstytucją odnosi bowiem skutek generalny określony w ustawie i w zależności od treści orzeczenia Trybunału może prowadzić do utraty mocy wiążącej przepisów ustawy. Sąd powszechny nie orzeka tymczasem o zgodności normy ustawowej z Konstytucją, ale stwierdzając, że dane uregulowanie – w okolicznościach sprawy – pozostaje w kolizji z normą Konstytucji może odmówić zastosowania przepisu niezgodnego z Konstytucją. Odmienne stanowisko pozostaje w sprzeczności z art.8 ust.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi, że przepisy ustawy stosuje się bezpośrednio (tu stosuje sąd rozpoznając sprawę cywilną – art.1 kpc), chyba że Konstytucja stanowi inaczej. Należy wskazać, że na stanowisku takim stanął Sąd Najwyższy w wyroku z 7 kwietnia 1998r. w sprawie o sygnaturze I PKN 90/98 (OSNP 2000/1/6). Argumentację taką przyjął również Sąd Apelacyjny w Lublinie w uzasadnieniu postanowienia wydanego w sprawie o sygnaturze III AUz 133/19 o uchyleniu postanowienia o zawieszeniu postępowania wydanego na wniosek organu rentowego w sprawie z odwołania innego świadczeniobiorcy.

Wskazując na powyższe, po zbadaniu okoliczności sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że uzasadniony jest zarzut ubezpieczonej, iż zastosowany przez organ rentowy przepis art.24a ustawy emerytalnej, na mocy którego organ rentowy obniżył wysokość świadczenia ubezpieczonej (analogicznie dotyczy to przepisu art.15c teźże ustawy stanowiącego podstawę obniżenia emerytury zmarłego M. K. (1) w ramach procedury obniżenia renty rodzinnej ubezpieczonej) stoi w kolizji z zasadą wyrażoną w art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. Zgodnie z art.2 Konstytucji Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. W tej ogólnie sformułowanej zasadzie zawierają się fundamentalne dla demokratycznego państwa prawnego zasady – zasada ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, zasada ochrony prawa nabytych, jak również zasada sprawiedliwości społecznej. Zasada ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego określana jest również zasadą lojalności państwa względem obywateli, w myśl której państwo ma obowiązek tak stanowić i stosować prawo, aby obywatel mógł układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na skutki prawne, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania określonych decyzji lub działań. W ocenie Sądu w okolicznościach przedmiotowej sprawy zastosowane przez organ emerytalny przepisy ustawy emerytalnej, na mocy których od 1 października 2017r. doszło do obniżenia świadczenia rentowego ubezpieczonej naruszają zasadę ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. W przekonaniu Sądu wniosek taki jest uzasadniony w świetle tego, że nowelizując na mocy w/w ustawy z 16 grudnia 2016r., ustawę emerytalną i wprowadzając do niej przepisy art.15c i art.24a przewidujące obniżenie świadczenia rentowego ubezpieczonej, a uprzednio - w ramach operacji obniżenia świadczenia rentowego ubezpieczonej, ponowne ustalenie wysokości emerytury M. K. (1) poprzez pominięcie w obliczeniu tej emerytury okresu służby uznanej za okres służby na rzecz państwa totalitarnego w rozumieniu art.13b ustawy emerytalnej – ustawodawca dał podstawy do ingerencji w uprawnienie rentowe ubezpieczonej w oparciu o przesłankę służby na rzecz państwa totalitarnego, która to przesłanka biorąc pod uwagę sposób redakcji art.13b ustawy emerytalnej jest wypełniona przez fakt pełnienia służby w określonej ustawowo formacji w określonym ustawowo czasie. Poza ustawowymi ramami przesłanki służby na rzecz totalitarnego państwa jako przesłanki obniżenia świadczeń emerytalno-rentowych, ustawodawca pozostawił faktyczne okoliczności pełnienia służby przez funkcjonariusza określonej formacji, w tym okoliczności związane z indywidualnymi czynami

tegoż funkcjonariusza, w szczególności w kontekście ich zgodności z przepisami prawa. W ocenie Sądu należy zgodzić się z ubezpieczoną, że tego rodzaju regulacja ustawy art.24a w związku z art.15c ustawy emerytalnej jako podstawa obniżenia świadczenia rentowego ubezpieczonej, narusza zasadę zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. W ocenie Sądu należy zgodzić się z poglądem Trybunału Konstytucyjnego wyrażonym w wyroku z 24 lutego 2010r. sygn. akt K 6/09 (OTK-A 2010/2/15), w którym - odnosząc się uchylonej obecnie regulacji art.15b ustawy emerytalnej, wprowadzonej na mocy nowelizacji tejże ustawy z 23 stycznia 2009r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym (...) - Dz.U. z 2009r., nr 24, poz.145, przewidującej po raz pierwszy obniżenie świadczeń emerytalnych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa PRL - Trybunał wskazał, że jeżeli przemawiają za tym określone zasady, normy lub wartości konstytucyjne, możliwe jest obniżenie świadczeń emerytalnych (to pierwsze obniżenie świadczeń nie dotyczyło rent, w tym rent rodzinnych). Trybunał Konstytucyjny wskazał wówczas, że uprzywilejowane prawa emerytalne funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej zostały przez nich nabyte niegodziwie, gdyż ówczesne instytucje i organy państwa systemowo naruszały przyrodzone prawa człowieka i rządy prawa. W ocenie Sądu poza sporem jest, że organy bezpieczeństwa PRL pełniły w rzeczywistości funkcję policji politycznej i stosowały metody działania naruszające przyrodzone prawa człowieka. Jednakże ogólna negatywna ocena instytucji i organów władzy PRL nie powinna być automatycznie przenoszona na ocenę sytuacji jednostki w kontekście jej uprawnień emerytalnych, czy rentowych, również w kontekście wysokości tych świadczeń. Brak uwzględnienia sytuacji konkretnego świadczeniobiorcy wskazuje – jak trafnie zauważyła ubezpieczona - na uznanie wszystkich funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa PRL za winnych czynów mających uzasadniać zastosowanie wobec nich środków represyjnych, gdyż za taki środek należy uznać obniżenie świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego. Tymczasem jak pokazuje przykład służby M. K. (1) w okresie uznanym przez IPN za okres służby na rzecz totalitarnego państwa ,tj. (...) - odtworzony na ile jest to możliwe na podstawie zachowanych akt osobowych – brak jest przesłanek do stwierdzenia, że w okresie tym M. K. (1) dopuszczał się zachowań, które zasługiwały na penalizację. Co więcej zachowana w aktach osobowych M. K. (1) korespondencja służbowa pokazuje, że tak jak działania organów bezpieczeństwa PRL były opresyjne wobec obywateli, tak też przełożeni M. K. (1) konsekwentnie nie uwzględniali ponawianych przez niego kilkukrotnie – w okresie uznanym za służbę na rzecz totalitarnego państwa - wniosków o zwolnienie ze służby w organach bezpieczeństwa, odnotowywali przy tym jednocześnie w tzw. „Charakterystykach” dotyczących M. K. (1), że jest on źle ustosunkowany do tej pracy, nie angażuje się, czym zmierza do zwolnienia ze służby. Wnioski płynące z analizy tej dokumentacji są zbieżne z zeznaniami ubezpieczonej C. K., w których podkreślała, że w toku tej służby jej mąż z uwagi na swoją postawę doznawał wielu nieprzyjemności ze strony przełożonych (zeznania ubezpieczonej k.70-70v akt sprawy). W okolicznościach sprawy na podkreślenie zasługuje również fakt, że w przypadku renty rodzinnej obniżenie świadczenia nie dotyczy osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art.13b ustawy emerytalnej, ale osoby bliskiej uprawnionej do świadczenia rentowego po tej osobie. Jakkolwiek renta rodzinna jest świadczeniem pochodnym od emerytury lub renty przysługującej byłemu funkcjonariuszowi, to w przekonaniu Sądu nie jest równa pozycja osób – świadczeniobiorców uprawnionych do renty rodzinnej w porównaniu do sytuacji emerytów i rencistów w osobach byłych funkcjonariuszy, jeśli chodzi o regulację zawartą w art.24a ust.4 ustawy emerytalnej, w której ustawodawca przewidział możliwość odstąpienia od zastosowania mechanizmu obniżenia renty rodzinnej w przypadku udowodnienia przez osobę uprawnioną do renty rodzinnej, że inna osoba ,tj. osoba pełniąca służbę na rzecz totalitarnego państwa, przed 1990r., bez wiedzy przełożonych podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego. W art.15c ust.5 i art.22a ust.5 ustawy emerytalnej ustawodawca przewidział tożsame rozwiązania dotyczące odstąpienia od zastosowania regulacji o obniżeniu świadczenia, ale ich adresatem jest bezpośrednio osoba emeryta lub rencisty, która w trakcie pełnienia służby podejmowała działania, które obecnie dają podstawę do odstąpienia od zastosowania przepisów o obniżeniu świadczenia. Na aspekt ten zwróciła uwagę również ubezpieczona wskazując, w piśmie procesowym z (...)że choćby z uwagi na wiek i znaczny upływ czasu nie jest w stanie przedstawić dowodów na okoliczność podjęcia przez jej męża współpracy i współdziałania z osobami lub organizacjami na rzecz niepodległości Państwa Polskiego (pismo procesowe ubezpieczonej z(...).k.34-35 akt sprawy).

Zauważyć ponadto należy, że wprowadzając w art.24a ust.1 ustawy emerytalnej uregulowanie o ponownym obliczeniu wysokości renty rodzinnej ubezpieczonej poprzez uprzednie ponowne obliczenie wysokości emerytury zmarłego M. K. (1) z pominięciem okresu służby od (...) a zatem w wymiarze (...) ustawodawca uregulował sytuację ubezpieczonej

w sposób gorszy od rencisty uprawnionego do renty rodzinnej po osobie skazanej za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej. Taki skazany funkcjonariusz traci w myśl art.10 ust.2 ustawy emerytalnej prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy, ale jednocześnie w myśl art.10 ust.4 ustawy emerytalnej nabywa prawo do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia emerytalnego i rentowych, jeżeli spełnia warunki określone w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Taki stan prawny prowadzi do wniosku, że regulacja art.24a ustawy emerytalnej kształtuje sytuację ubezpieczonej w zakresie prawa do renty rodzinnej po funkcjonariuszu, który nie został skazany za przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, gorzej od rencisty uprawnionego do renty rodzinnej po funkcjonariuszu skazanym prawomocnym wyrokiem karnym za przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, gdyż renta rodzinna po takiej osobie, przyznana na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych będzie uwzględniać całość okresy służby danego funkcjonariusza. W tych okolicznościach w pełni uprawniona jest ocena, że powyższa regulacja stoi w kolizji z przepisem art.32 ust.1 Konstytucji statuującym zasadę równości wszystkich wobec prawa i prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

Mając na uwadze powyższe okoliczności wskazujące na brak zgodności regulacji art.24a ustawy emerytalnej ze wskazanymi wyżej przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Sąd odmówił zastosowania w/w przepisu art.24a ustawy emerytalnej w odniesieniu do ubezpieczonej i na skutek odwołania ubezpieczonej od decyzji z (...) ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej, na podstawie art.477⁽¹⁴⁾§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej na dzień (...)w kwocie obowiązującej przed tą zmianą ,tj. w wysokości (...) złotych brutto miesięcznie. Poza w/w kwotą renty, ubezpieczonej przysługują wypłacane wraz z rentą: dodatek pielęgnacyjny, dodatek kompensacyjny i ryczałt energetyczny, które nie były przedmiotem sporu między stronami.